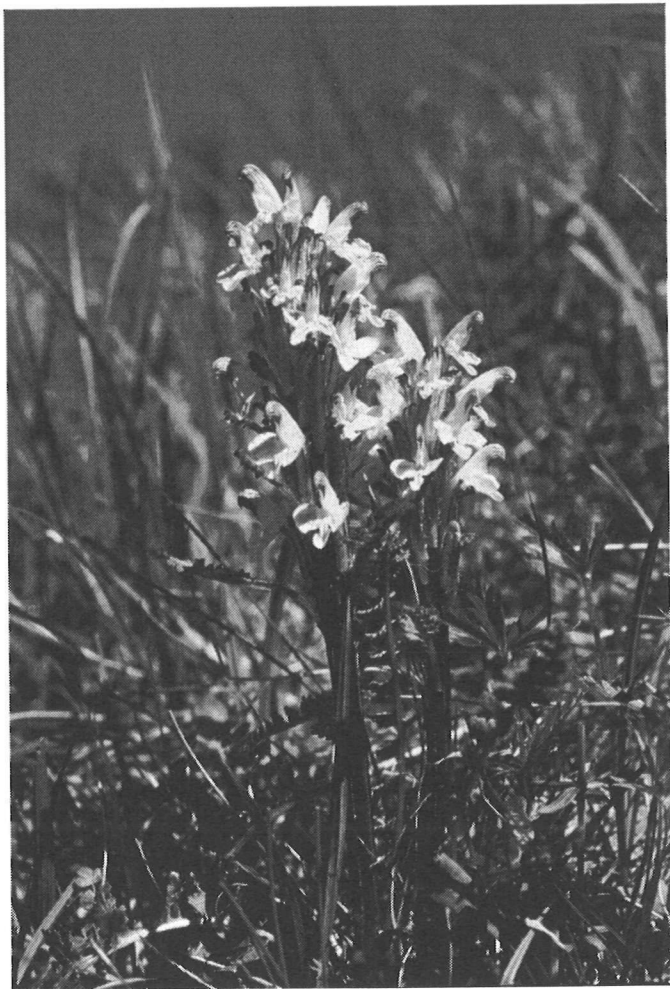

OREBLADET

Medlemsblad for

Trøndelagsavdelingen av Norsk Botanisk Forening

Arg. 5

Nr. 1 - 2002

OREBLADET

Orebladet utgis av:

Norsk Botanisk Forening, Trøndelags-
avdelingen (NBF-TLA)

Adresse: Vitenskapsmuseet
Institutt for naturhistorie
Erling Skakkes gt. 47A
7491 Trondheim

ISSN 1501-4924

Redaksjonskomite

Arne Jakobsen
Inga E. Bruteig
Svein Terje Båtvik

Abonnement

Bladet utgis med to nummer i året. For medlemmer av Trøndelagsavdelingen av NBF inngår Orebladet i medlemsskapet. Abonnementspris for ikke-medlemmer er for 2000 kr. 75,-.

Manuskripter

Manuskripter kan sendes som Word-fil (versjon 2000 eller eldre), gjerne som vedlegg til e-post (arne.jakobsen@gaudal.vgs.no). Bruk skrifttype Times New Roman i størrelse 12 gjennom hele teksten. Enkel linjeavstand. Overskrifter utheves. For de som ikke har tilgang på PC, kan manuskripter sendes maskinskrrevet eller tydelig håndskrevet.

Norske plantenavn skal brukes der disse finnes. Eventuelle latinske navn skal stå i kursiv etter det norske navnet uten bruk av bindestrek eller parentes.

Illustrasjoner

Redaksjonen ønsker illustrasjoner i form av strektegninger, diagrammer og foto både som papirkopier og dias. Merk foto som skal returneres med navn og returadresse.

Frist for manuskripter

Vårnummer: 1. april

Høstnummer: 1. november

Styret NBF-TLA:

Marthe Gjestland (leder)
Bolette Bele
Trond Magne Storstad
Sunniva Aagaard
Olga Hilmo
Egil I. Aune

Ekskursjonskomiteen:

Anders Lyngstad
Kristian Hassel
Dag Inge Øien
Einar Kongshaug

Forsidebildet viser gullmyrklegg.
Dette er en av de ti artene som
Floraprojekt Midt-Norge ønsker å
kartlegge.
Foto: Arne Jakobsen

Plantetegningene i bladet er laget av
Dagny Tande Lid og er gjengitt med
tillatelse.

Ord fra lederen

Bjørnsons valg av april som vårmåned har vel aldri passet bedre i Trøndelag enn akkurat i år. En mild og snørik vinter gir de beste mulighetene for alt som skal spire og gro. Pollenallergikere er allerede blitt skremt av den store hassel- og oreblomstringen.

Mange har nok forlenget oppsøk sine egne vårlokaliteter og ser frem til en rik sesong. I forrige nummer av Orebladet presenterte Kristian Hassel *Floraprojekt Midt-Norge*, hvor man i første omgang ønsket mer kunnskap om 10 bestemte arter. Vi har foreløpig ingen kontaktperson for prosjektet, men vi vil likevel oppfordre medlemmene til å samle og registrere funn av

- svartor
- norsk malurt
- maigull
- klokkeling
- tindved
- ormetunge
- gullmyrklepp
- kantkonvall
- skogsivaks
- norsk timian

Det begrensede antallet og at det er spesielle og greie arter å gjenkjenne, håper vi vil lokke medlemmene ut på skattejakt i sommer.

For første gang skal vi i år arrangere *Villblomstens dag*. Dette arrangementet er blitt en tradisjon i Danmark og Sverige og NBF har valgt å markere dagen samtidig som våre naboland, nemlig 9 juni. Dette er et tilbud til det brede publikum. Til alle som

lurer på hva de ser rundt seg, og som gjerne vil gå en tur med en begeistret "botaniker". Fag- og amatørbotanikere er derfor oppfordret til å stille som turledere på en par timers tur den dagen. Trege trøndere til tross har vi foreløpig en tur i Verdal, en i Malvik og fire i Trondheim. Turene står omtalt på NBFs hjemmeside. Styrets utfordring blir å markedsføre turene lokalt slik at vi kan få mange turdeltakere.

Markeringen av *Fjellenes år* i sommer blir med en ekskursjon til vår nyeste nasjonalpark, Forollhogna. Vi håper at det blir så mange deltakere at turen kan gjennomføres.

Styret har flere ganger hatt behov for å nå medlemmene ut over de ordinære utsendingene, men økonomien tillater ikke det. Særlig når det gjelder turer kunne det være greit med en raskere og mer fleksibel informasjonskanal. Vi vil derfor at alle dere som har tilgang til e-post, og som vil motta meldinger fra NBF – Trøndelagsavdelingen, at dere sender e-postadresse til oss.

Jeg ønsker alle en god sommer med mange botaniske opplevelser. Vil du dele noen av dine minner med oss, så står alltid lysbildeapparatet klart under kaffen.

Marthe Gjestland

Nye vernevedtak

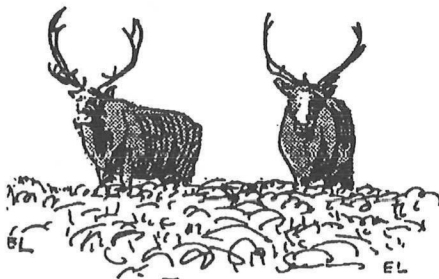
Av Arne Jakobsen

De siste fem månedene har vært en usedvanlig positiv periode for norsk naturvern. 21. desember 2001 ble Forollhogna nasjonalpark med åtte tilgrensende landskapsvernområder opprettet, og som om ikke det var nok ble også på denne dagen 43 plantearter og ni dyrarter permanent fredet. I tillegg til dette ble det for bare noen få uker siden, 3. mai 2002, fattet vedtak om vern av Norges største sammenhengende verneområde på Dovrefjell.

Verneområdet i Forollhogna utgjør totalt et areal på 1513,7 km², hvorav nasjonalparken er 1061,9 km². Forollhogna nasjonalpark ligger i grenseområdet mellom Sør-Trøndelag og Hedmark, og berører kommunene Rennebu, Midtre Gauldal, Holtålen, Tynset, Os og Tolga. I tillegg blir Røros kommune så vidt berørt i forbindelse med ett av landskapsvernområdene. Formålet med vernet er flersidig, og blant de natur- og kulturkvalitetene en ønsker å ivareta er:

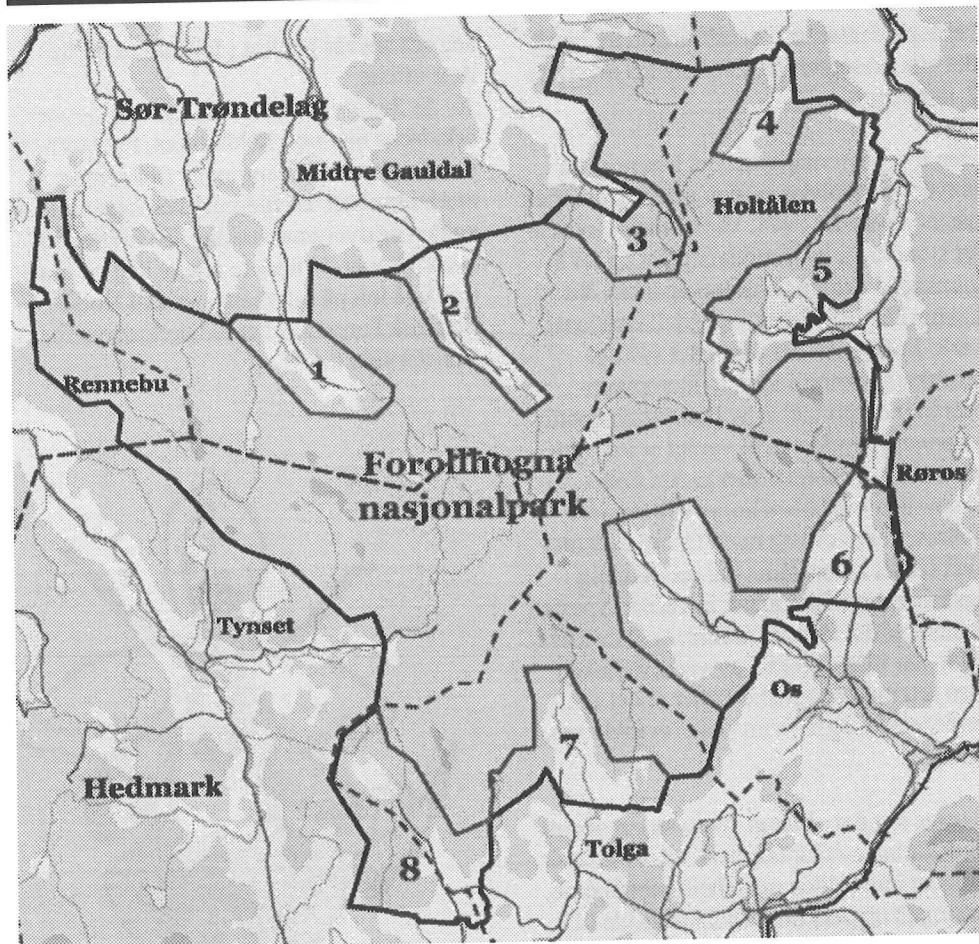
- Fjellviddelandskap med få store tekniske inngrep
- Stort mangfold både når det gjelder arter og naturtyper
- Høyproduktiv villreinstamme
- Kulturlandskapsverdier skapt av 2-300 års setring
- Kulturminner (fangstgraver, boplasser, offerplasser, jernvinncanlegg)

Landskapet i Forollhogna-området kan karakteriseres som et fjellviddelandskap med avrundete terrengformasjoner og slake

dalsider. Fra nord skjærer relativt smale daler som Budalen, Endalen og Ledalen seg inn i fjellområdet, og fra sør er Vangrøftdalen det dominerende dalføret. Området mangler utpreget høyfjell - det høyeste fjellet er Forollhogna, 1332 moh. Det finnes mange større og mindre sjøer, der Forollsjøen, Stor-Hiåsjøen, Stor-Ensjøen og Fjellsjøen er de største. Elva Ya har sine kilder omkring Ytjønnene og renner i sørvestlig retning ut i Orkla, mens Forda kommer fra Forollsjøen og renner via Dalbusjøen ut i Gaula. I geologisk sammenheng tilhører området det såkalte Trondheimsfeltet der skifrige og tildels kalkrike bergarter dominerer. Dette gir mange steder opphav til et jordsmonn som er rikt på plantenæringsstoffer.

Plantelivet i Forollhogna-området er totalt sett relativt dårlig undersøkt. Det meste av den kunnskapen vi har fra området stammer fra Tore Ourens arbeider på 1950- og 60-tallet. En del ble også gjort i forbindelse med de naturfaglige undersøkelsene av

Kart over Forollhogna nasjonalpark og tilgrensende landskapsvernområder.

1. Endalen landskapsvernområde, 2. Budalen landskapsvernområde, 3. Forddalen landskapsvernområde, 4. Ledalen landskapsvernområde, 5. Øyungen landskapsvernområde, 6. Vangrøftdalen-Kjurrudalen landskapsvernområde, 7. Londalen-Ørvilldalen landskapsvernområde, 8. Magnilldalen-Busjøen landskapsvernområde.

Gaula-vassdraget på slutten av 1970-tallet. Men næringsrik berggrunn, og det faktum at Forollhogna er møtested mellom den kontinentale Østerdalen og det mer oseaniske Trøndelag, gjør det nye verne-

området botanisk interessant. Spennende er det derfor at Trøndelagsavdelingen planlegger en ekskursjon inn i dette området i løpet av sommeren. Det er å håpe at oppslutningen om denne blir stor. Mer om

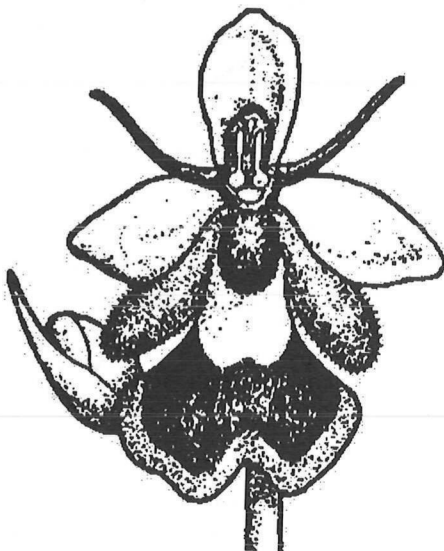
verneprosessen og forvaltningen av området blir presentert på foreningens julemøte 2. desember.

Den nye nasjonalparken på Dovre er en betydelig utvidelse av den gamle Dovrefjell nasjonalpark fra 1974. Verneområdet omfatter store deler av Sunndalsfjella, og for å gjenspeile dette har nasjonalparken fått navnet Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark. I tillegg er det opprettet syv nye landskapsvernområder, to biotopvernområder og utvidelse av Fokstumyra naturreservat. Formålet med vernet er å ta vare på et stort og sammenhengende fjelløkosystem med blant annet villrein, jerv, fjellrev, kongeørn og ravn. Det rike plantelivet i deler av området har selvfølgelig også vært en viktig årsak til vernet. Spesielt positivt er det at store områder øst for Drivdalen har blitt omfattet av vernevedtaket, men sett med botaniske briller er det skuffende at ikke også Grimsdalen er inkludert i vernet.

I Norge har det så langt ikke vært tradisjon for fredning av plantearter. Kun fire arter er tidligere blitt fredet: misteltein, sibirstjerne, masimjelt og purpurkarse. I tillegg ble 11 orkidearter midlertidig fredet i 1989, men dette vedtaket er som følge av den nye artsfredningen nå opphevet. Vedtaket om fredning av de 43 planteartene er et ledd i Norges forpliktelser i henhold til Bernkonvensjonen om ivaretagelse av truede og sårbare arter. Men det er viktig å være klar over at vedtaket ikke innebærer vern av de enkelte artenes leveområder. Mange av artene har sine lokaliteter i særdeles utsatte og sårbare naturmiljø, og det er derfor viktig at den kommunale naturforvaltningen er

seg sitt ansvar bevisst i forhold til de fredete artene.

Av de fredete planteartene kan her nevnes orkideene marisko, huldreblom, flueblom og svartkurle, alle underarter av fjellvalmue og marinøkkelartene huldrenøkkel, høstmari-nøkkel og dvergmarinøkkel. En fullstendig oversikt over de fredete artene kan en finne ved å gå inn på internettssidene til Norsk Botanisk Forening eller til Direktoratet for naturforvaltning

Trondheimsfloraen i endring

Av Svein Terje Båtvik

Gjennom fire utgaver av Orebladet (2000-01) har forfatteren gjort rede for den nåværende kunnskapsstatusen når det gjelder mangfoldet av karplantene innenfor Trondheim kommune. Under arbeidets gang har det til stadighet oppstått tvilstilfeller om hvorvidt en art faktisk har vært registrert innenfor kommunegrensene noen gang, eller man er blitt overrasket over at noen vidt utbredte arter tilsynelatende er så sjeldne i kommunen. Enkelte arter har vært innsamlet bare én gang eller et fåtall ganger i kommunen for Trondheimsherbariet (TRH), og man undrer seg om dette beror på at arten er genuint sjelden her i Trondheim, eller om det beror på at disse artene ikke har vært godt nok ettersøkt/kartlagt eller belagt i kommunen.

I denne artikkelen gjøres det et forsøk på å systematisere noen av disse problemstillingene. Artikkelen behandler i hovedsak ikke arter som helt klart havner i kategorien "ruderatplanter", tilfeldige ugras (med noen få unntak) og forvillede hageplanter.

Fire artslister vil bli presentert, sortert i følgende kategorier:

1. Arter som har vært påstått å finnes i kommunen, men som det ikke finnes klare belegg for faktisk har vokst her eller vokser her idag.
2. Arter som trolig har vært samlet inn i Trondheim kommune, men som vi nå behøver å ettersøke for å finne ut om de faktisk fortsatt vokser her.

3. Arter i Trondheim som vi vet for lite om når det gjelder status idag.

4. Arter som hittil ikke har vært registrert voksende i Trondheim kommune, men som bør ettersøkes.

Som leseren sikkert allerede har gjettet vil denne artikkelen kunne ut i en oppfordring til alle interesserte fag- og amatørbotanikere om å ha øynene åpne for karplantefloraen i Trondheim med tanke på å finne klarere svar på noen av de problemstillingene som reises her.

- Kan det være slik at en del gamle flora-angivelser likevel viser seg å stemme?

- Kan vi stryke en del av artene på "utgått"-lista gjennom å påvise eksisterende voksesteder i kommunen?

- Kan vi samle mer informasjon om arter som bare har vært påvist én eller et fåtall ganger i Trondheim?

- Kan vi utvide lista over kjente karplantearter i kommunen ved å rapportere om nyoppdagelser, enten basert på lista i denne artikkelen, eller med helt andre og kanskje overraskende funn?

Floraen i ethvert område er i kontinuerlig endring. Enkelte steder foregår denne endringen ganske langsomt, andre steder foregår den så raskt at man kan se store forskjeller iallefall fra generasjon til generasjon. Floraen på steder som er sterkt påvirket av menneskelige aktiviteter vil være særlig utsatt for prosesser som gjør at den floristiske sammensetningen endrer seg

relativt raskt. Dette gjelder ikke bare arter som er innført ved menneskets hjelp, enten utilsiktet som "nissen på lasset" ved f.eks ballast, avfall og reisevirksomhet; eller mer tilsiktet ved direkte planting og ved at hageplanter opptrer som rømlinger. Også godt etablerte "naturlig forekommende" arter blir utsatt for ekstra belastninger i byområder, gjennom forurensninger eller ved at habitatet endrer seg ved direkte nedbygging, drenering eller andre former for urbanisering.

Dersom salig biskop Gunnerus hadde kunnet botanisere rundt sin kjære prestegård på Berg, eller på sine favoritt-ekskursjonssteder i byen nå 250 år etter, ville han ganske sikkert ha lagt merke til at mange arter som på hans tid var alminnelig forekommende, hadde vært vanskelig å finne igjen, nye arter hadde kommet til, mens en hel del arter hadde stått på de samme stedene som i hans tid. Ugrasfloraen og den øvrige floraen knyttet til jordbrukslandskapet innenfor byens grenser ville ha framstått som i særlig stor grad forandret, og strandområder i nærheten av byen ville ikke ha vært å kjenne igjen på grunn av omfattende urbanisering og nedbygging. På den andre siden ville han antakelig ha klart å finne igjen stort sett alle artene han kjente fra Bymarka og forøvrig i den mer uberørte naturen rundt vår moderne storkommune.

Fra vår nære fortid er det også lett å peke på konkrete urbaniserings- og "fortetings"-tiltak som har ført til at arter som tilfeldig har klart å etablere seg i bymessig miljø har gått ut igjen på disse lokalitetene. De fleste som har et minimum av interesse for blomsterlivet i nabolaget har sikkert

egne historier om slike tilfeller. I den store sammenhengen må slike tilfeller sies å bety lite, men i sum er de likevel med på å utarme opplevelsesmulighetene knyttet til vårt nære biologiske mangfold. Noen få eksempler kan tas med her også:

- *Conium maculatum*, giftkjeks, ble kanskje innført til Trondheim allerede med middelalderens klosterhager. I allefall har den klart seg i svært lang tid på ulike steder i byen. Storm (1882: 23) nevner f.eks at arten vokste "forhen mangededs på Kalvskindet". Arten ble imidlertid fortrent fra flere og flere av sine voksesteder, og etterhvert sto bare én kjent lokalitet igjen der den var årvisst, nemlig langs det nedlagte jernbanesporet som gikk bak Lade Gård, og langs gjerder og på jordhauger i dette området som fortsatt hadde rester av "ufrisert" vegetasjon. Så ble det imidlertid bygd en ny vei nettopp i dette området midt på 1990-tallet, jordvollene ble tatt bort, og giftkjeksa klarte seg dårligere og dårligere i konkurransen med aggressive hundegras, hundekjeks og annet grov vegetasjon langs gjerdet bak Lade Gård. Den holdt imidlertid stand i ytterligere noen år på en jordhaug på en firmatomt et par hundre meter nord for Lade Gård, men når denne også ble innhentet av "utviklingen" sent på 1990-tallet forsvant, iallefall såvidt forfatteren kjenner til, den siste rest av denne botaniske kulturbæreren fra kommunen.

- *Myrrhis odorata*, spansk kjørvell, er med sin karakteristiske lakrislukt en annen eksotisk skjermplante som har hatt noen tilfeldige forekomster i kommunen, muligens basert på hageflyktninger. Lenge hadde den en stor og livskraftig populasjon i en

restbiotop skjermet av et belte med gråor langs en bekk som løper fra Brundalen og ned mot den gamle E 6 her. Med de omfattende ombygginger av hovedveinettet på østsida av byen fra slutten av 1980-tallet forsvant både restbiotopen, gråorene og spansk kjørvelen. Imidlertid synes arten fortsatt å klare seg godt på engene utenfor Sverresborg Folkemuseum.

- *Myricaria germanica*, klåved, vokste i en årrekke ved veikanten i nærheten av jernbanesporet som førte fram til gass-kjemikaliefabrikken i Haakon VII's gate på Lade. To busker holdt stand her i veikanten og vokste seg stadig større. I gode år var det rikelig med småplanter av arten som kom opp fra frø, på begge sider av veien. Den minste busken ble offer for en veiskrape en vinterdag tidlig på 1990-tallet, mens den største busken ble rasket opp med rot sent på 1990-tallet i forbindelse med at jernbanesporet ble revet opp og den smale gjenværende stripa av vegetasjon langs denne delen av veien ble gruset og asfaltert. Klåveden har dog flere andre, mer naturlig pregede lokaliteter i kommunen.

- Selv planter som man ikke skulle forvente i bygatene har av og til en bemerkelsesverdige evne til å klare seg når de ikke blir utkonkurrert av stedegen vegetasjon. Like i veikanten ved brufoten på landsida av Brattørbrua blomstret en stor tue av *Astragalus alpinus* ssp. *alpinus*, setermjelt, hvert år. Vi kan anta at den kom seg dit en eller annen gang med jernbanen som går forbi like ved. Forfatteren la merke til tua først på slutten av 1970-årene, og her holdt samme tue stand mot forurensning, salting, brøyting og veivesenets frisering helt til

omleggingen av veiene i området sent på 1990-tallet fjernet all vegetasjon langs den tidligere veikanten. Setermjeltet finnes dog på andre steder i kommunen, men opplevelsen med å ha en vaskeekte "fjellplante" inne i Trondheim sentrum ble borte.

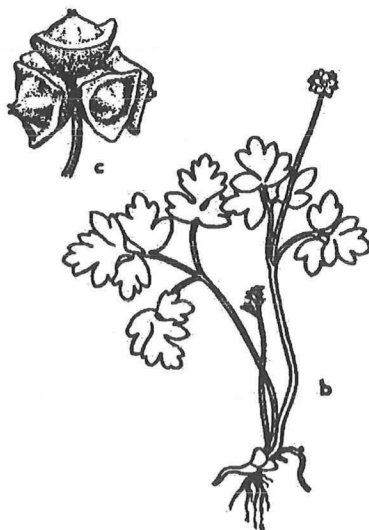
- Enda mindre grunn er det vel til å sørge over "ruderatområder" som brukes til å kaste hageavfall i byen. Det arealet i nærheten av Ladesletta Gartneri som ble brukt til å kaste avfall fra gartneridrifta og som gjennom iallefall nesten hele 1980- og 90-tallet lyste gult i april-mai av et hundretalls påskeliljer (*Narcissus pseudonarcissus*) iblandet svibler (*Hyacinthus orientalis*), spaniablastjerner (*Hyacinthoides hispanica*) og tulipaner (*Tulipa x gesneriana*) er nylig blitt innhentet av byfortettingen, og omtrent hver tilgjengelig kvadratmeter går nå med til å sette opp leilighetsblokker. Ikke noe stort tap for det biologiske mangfoldet selvsagt, men likevel en attraksjon mindre både for vårsultne blomsterinteresserte og andre forbipassende flanerere.

1. Arter som har vært påstått å finnes i kommunen, men som det ikke finnes klare belegg for faktisk har vokst her eller vokser her idag

Artene på denne lista kan vi reise tvil om i det hele tatt har vokst i kommunen. Delvis kan dette bero på feilbestemte planter som har kommet inn i litteraturen på et eller annet tidspunkt, det kan være belegg som har vært feilbestemt, eller det kan bero på unøyaktige eller forvekslede etiketter på belegg. I enkelte tilfeller kan imidlertid korrekt belagte og bestemte arter være sendt til andre herbarier enn TRH, og i disse tilfel-

lene hadde det vært verdifullt å finne ut av om deres lokaliteter i Trondheim fortsatt er intakte. De viktigste kandidatene for denne sistnevnte gruppen er merket med * etter artsnavnet i lista under.

- *Adoxa moschatellina*, moskusurt: Angitt av Nordhagen 1940: 617
- *Agrostis mertensii*, fjellkvein: Angitt av Sundfær 1923: 25
- *Alchemilla plicata*, buttmarikåpe: Skal være samlet i Korsvika i 1981, men belegget er neppe verifisert. Arten skal ikke være kjent i Trøndelag ifølge Lid & Lid 1994
- *Allium vineale*, strandløk: Arten er angitt for Trondheim av Storm 1882: 37 og i senere floraverk, basert på en opplysning i Blytts flora som nok er tvilsom da arten idag bare er kjent nord til Sogn og Fjordane i Norge
- *Alnus glutinosa*, svartor: Angitt både av Storm 1882: 109 og Sundfær 1923: 80
- *Anagallis minima*, pusleblom: Angitt både av Gunnerus 1772: 21 og Storm 1882: 21
- *Calamagrostis canescens*, vassrørkvein: Mange lokaliteter er oppgitt for Trondheim, men disse er kanskje basert på sammenblanding med andre arter i slekta?
- *Callitriche hermaphrodita**, høstvasshår: Angitt av Lid & Lid 1994: 501?
- *Carex binervis**, heistarr: Angitt av Lid & Lid 1994: 825?
- *Carex cespitosa**, tuestarr: Angitt av Nordhagen 1940: 141 og av Lid & Lid 1994: 806?
- *Carex disperma*, veikstarr: Angitt fra "skogtraktene mellom Tømmerholt og Vikeraunet" (Storm 1887: 43). Kan dette være riktig bestemt?
- *Carex saxatilis*, blankstarr: Ett belegg i TRH, "ved Trondheim" 1884 synes noe

Moskusurt - finnes denne i Trondheim kommune?

tvilsomt

- *Carex spicata**, tettstarr: Angis for Trondheim i Lid & Lid 1994: 801?
- *Carex sylvatica*, skogstarr: Ett udatert belegg fra "Trondheim" i TRH synes tvilsomt
- *Geranium lucidum*, blankstorkenebb: Angitt av Storm 1882: 81
- *Koenigia islandica*, dvergssyre: Angitt av Sundfær 1923: 83
- *Littorella uniflora*, tjønngras: Angitt av Sundfær 1923: 194
- *Poa remota*, storrap: Angitt av Sundfær 1923: 31
- *Potamogeton lucens*, blanktjønnaks: Angis for Trondheim i Blytts flora og av Storm 1882: 25, men er neppe korrekt bestemt
- *Potamogeton obtusifolius**, butt-tjønnaks: Angis for Trondheim i Lid & Lid 1994: 689?

- *Potamogeton pectinatus*, busttjønnaks: Angis av Storm 1882: 25, Sundfær 1923: 18 og av Lid & Lid 1994: 692, men angivelsene beror trolig på en feilbestemmelse
- *Potamogeton polygonifolius*, kysttjønnaks: Storm 1889: 24 anfører den fra Ferstad, men dette er sannsynligvis også feilbestemt
- *Puccinellia maritima*, fjæresaltgras: Angis i Blytts flora og i flere senere floraer for Trondheim, men synes ikke å ha vært belagt for TRH
- *Ranunculus polyanthemos**, krattsøleie: Angitt i litteraturen helt fra Gunnerus 1772: 38, men ingen innsamlinger fra kommunen finnes i TRH. Kan angivelsen kanskje være basert på dyrket materiale?
- *Rhynchospora fusca**, brunmyrak: Angitt av Lid & Lid 1994: 775?
- *Rosa canina*, steinnype: En innsamling etikettert "Ladehammeren 1884" er kanskje feiletikettert om den da ikke skriver seg fra et dyrket eksemplar?
- *Sagina saginoides*, setersmåarve: Oppgitt i TRH både fra "Trondhjem, Vassfjeld" 1900 og fra "Leinstrand", men lokalitetene ligger neppe innenfor nåværende Trondheim kommune
- *Saxifraga stellaris*, stjernesildre: Arten angis både fra "Leinstrand" og fra "Vassfjellet ned i høyde med engene ved Lysklett og Havdal" (jfr Storm 1887: 48), men det er tvilsomt om lokalitetene befinner seg innenfor kommunegrensene. Men denne arten burde da vel kunne finnes på høydedragene rundt byen?
- *Schoenoplectus maritimus**, havsivaks: Angitt av Lid & Lid 1994: 773?
- *Sedum album**, hvitbergknapp: Angitt av Lid & Lid 1994: 250?
- *Tragopogon pratensis**, geitskjegg: An-

- gis av Lid & Lid 1994: 644, men det siktes antakelig til en ruderatforekomst?
- *Veronica alpina*, fjellveronika: Angis fra "Strinda eller Bymarka" i 1930, men etiketten i TRH synes tvilsom
- *Veronica fruticans*, bergveronika: Angis fra "Vassfjellurene" i TRH, men dette er knapt nok innenfor kommunegrensen?
- *Viola rupestris*, sandfiol: Angis fra Rindalen (Høeg 1947: 461), men er kanskje feilbestemt? To kollekter herfra (i 1939 og 1942) i TRH er blitt ombestemt til hybridene mellom engfiol og sandfiol
- *Zostera angustifolia*, smalt ålegras: Ett noe tvilsomt belegg fra Munkholmen 1932 i TRH

2. Arter som trolig har vært samlet i Trondheim kommune, men som vi nå behøver å ettersøke for å finne ut om de faktisk fortsatt vokser der

Artene på denne lista har enten blitt angitt som voksende i Trondheim i ulike skrifter, og er såpass iøynefallende at det er grunn til å tro at de er korrekt bestemte. Artenen er imidlertid ikke verifisert med belegg i TRH. En annen kategori er arter som bare har ett eller et fåtall gamle belegg fra kommunen i TRH, og der det bør undersøkes hvorvidt de fortsatt vokser der.

- *Carex appropinquata*, taglstarr: Kjent fra Bakkaune (Høeg 1947: 464), men ingen belegg i TRH
- *Carex disticha*, duskstarr: Angis fra "Trondheim" i de fleste floraer fra og med Blytts flora, men synes ikke å være belagt i TRH
- *Carex loliacea*, nubbestarr: Angis av Storm 1887: 43 å finnes "mellom Rundheja og veien", og i "skogene på vestsida av

Jonsvatnet", men er ikke belagt i TRH

- *Cicuta virosa*, selsnepe: Bare én innsamling i TRH: Marienborg 1885

- *Cochlearia officinalis* ssp. *norvegica*, fjordskjorbuksurt: Bare én innsamling i TRH: Smedstua 1892

- *Crassula aquatica*, firling: Angitt fra Jonsvatnet av Storm (1882)

- *Deschampsia flexuosa* var. *montana*, fjellsmyle: Mange lokaliteter angitt av Storm 1886: 25-26, men ingen belegg finnes i TRH

- *Euphrasia arctica* ssp. *borealis*, shetlandsøyentrøst: Samlet fra Skjøla i 1918 og Flaten ved Jonsvatnet 1921

- *Euphrasia frigida* var. *frigida*, fjelløyentrøst: Bare én innsamling i TRH: Kobberdammen 1906

- *Euphrasia frigida* var. *palustris*, myrøyentrøst: Bare én innsamling i TRH: Nord for Jervan ved Jonsvatnet 1935

- *Euphrasia nemorosa*, gråøyentrøst: Belagt i TRH fra Trondheim 1906 og Korsvika 1981?

- *Galium trifidum*, dvergmaure: Bare én innsamling i TRH: Nypantjønna 1943

- *Galium triflorum*, myskemaure: Mange feilbestemmelser av denne arten er foretatt opp gjennom tidene, og arten synes nå å ha bare ett ark fra Trondheim i TRH: Byneset 1886

- *Gymnocarpium robertianum*, kalktelg: Bare én innsamling i TRH: Trollaberget 1966

- *Honkenya peplodes*, strandarve: Gamle angivelser av voksesteder fra Bakklundet, Lade, Devle og Grilstad. Er den fortsatt å finne på noen av disse lokalitetene?

- *Juncus biglumis*, tvillingsiv: Angis for Øvre Jervan av Storm 1887: 44?

- *Lappula deflexa*, hengepiggfrø: Flere innsamlinger fra Tomsetura i TRH, den se-

Selsnepe har bare én registrert innsamling i Trondheim. Denne er fra 1885.

neste fra 1954. Vokser den i Tomsetura, eller andre steder i kommunen, ennå?

- *Lappula squarrosa*, sprikepiggfrø: Bare én innsamling i TRH: Ladehammeren 1901

- *Lemna trisulca*, korsandemat: Kjent fra dammen ved Bakke (Storm 1885: 10), Nypantjern 1940 og Sørnypvatn 1941

- *Limosella aquatica*, evjebrodd: Tidligere kjent fra Ladeørene, og sist samlet for TRH ovenfor Gamle Bybro i 1906

- *Mertensia maritima*, østersurt: Mange tidligere kjente lokaliteter på strand i østbyen, men urbaniseringen har vel tatt knekken på alle disse? Finnes den noe sted på Byneset?

- *Montia fontana*, kildeurt: Bare gamle innsamlinger fra Steinan 1906 og Gråkallen 1926. Arten er lett å forbise, men noen kjen-

ner kanskje til eksisterende lokaliteter?

- *Myosotis decumbens*, fjellforglemmegei: Belagt i TRH fra Tomset 1907 og Grilstad 1939

- *Myosotis nemorosa*, kantforglemmegei: Belagt fra Hoem 1893 i TRH, men neppe som naturlig forekommende?

- *Pedicularis sylvatica*, kystmyrklegg: Bare én innsamling i TRH: Sommerseter 1906

- *Persicaria amphibia*, vass-slirekne: Bare én innsamling i TRH: Vedviksbukta på Byneset 1906

- *Persicaria hydropiper*, vasspepper: Bare samlet av Gunnerus på Grilstad og ved "Dahls-parken" i 1906

- *Rhinanthus minor* ssp. *groenlandicus*, fjellengkall: Samlet ved "Tempedammen eller Halseth" i 1927?

- *Rumex aquaticus*, vasshøymol: Kjent fra Bakke gård fra 1870-årene, men forlenget utgått herfra. Andre lokaliteter?

- *Sagina maritima*, saltsmåarve: Belagt i TRH fra Lademoen 1884 og Ladeørene i 1895

- *Salix herbacea*, musøre: Angitt fra Gråkallen (Storm 1886: 31) og Rundheja (Storm 1887: 46)

- *Salix myrsinities*, myrtevier: Angitt fra Havstein av Gunnerus (1772: 63)?

- *Salix reticulata*, rynkevier: Angitt fra Rundheja av Storm (1886: 31)

- *Scleranthus annuus* ssp. *polycarpus*, sandknavel: Bare én innsamling i TRH: Ranheim 1901

- *Sibbaldia procumbens*, trefingerurt: Gråkallen, ifølge Storm 1882: 38?

- *Spergularia maritima* ssp. *angustata*, haybendel: Bare én innsamling i TRH: Lademoen 1886

- *Suaeda maritima*, saftmelde: Angitt fra Byneset av Gunnerus, men øyensynlig ikke

belagt for TRH. Kan noen finne den på Byneset idag?

- *Thalictrum simplex*, smalfrøstjerne: Ifølge Storm 1886: 36 vokser denne "i bergene mellom Tillerbrua og Rønningen"?

- *Trollius europaeus*, ballblom: Bare én innsamling i TRH: Ved Kroppan 1913; men dette var kanskje en hageflyktning eller en tilfeldig og kortvarig forekomst?

- *Viola collina*, bakkefiol: Angitt fra Ladehammeren av Høeg 1947: 459

3. Arter i Trondheim som vi vet for lite om når det gjelder status idag

Også på denne lista er det arter som har vært belagt for TRH, men enten bare i et lite fåtall ark, eller at seneste innsamling ligger mange år tilbake i tid. Dette behøver ikke bety at arten er utgått eller i sterk tilbakegang på sine kjente voksesteder, selv om dette kan være tilfelle for noen av artene. Det kan også være at arten alltid har vært sjelden i kommunen, men at den fortsatt finnes på sine kjente voksesteder, eller at den har flere livskraftige populasjoner uten at dette har satt spor etter seg i TRH. Poenget her også er å spore interesserte floristikere til å gjøre en verifiseringsjobb for å oppdatere nåværende status i kommunen for disse artene.

- *Alisma plantago-aquatica*, vassgro: Tidligere en kjent lokalitet ved Kristiansten, og dessuten funnet i Ladeelva, ved Grilstad, ved Stavne og i Haukvatnet. Sist samlet på Leinøra i 1966

- *Alopecurus aequalis*, vassreverumpe: Bare én innsamling fra Styggdalen 1969

- *Briza media*, hjertegras: Mange kjente lokaliteter, men ikke samlet siden 1906

- *Callitriche hamulata*, klovasshår: Bare

samlet ved Høyem 1938

- *Campanula cervicaria*, stavklokke: Tre lokaliteter er kjent i Trondheim: Ur sør for Tillerbrua, ved Aunet, og ved nedre Estenstaddam, men ikke samlet etter krigen?
- *Cardamine bulbifera*, tannrot: Bare samlet fra Myrsund i 1972
- *Carex acuta*, kvass-starr: Noen kjente lokaliteter langs Nidelva og ved Skogstad, men ikke samlet siden 1946
- *Carex livida*, blystarr: Bare én innsamling fra Høstadmyra 1978
- *Cerastium semidecandrum*, vårarve: To lokaliteter er kjent i Trondheim: Devle (én innsamling fra 1934), og Væresholmen (samlet i 1989)
- *Cirsium palustre*, myrtistel: Bare samlet ved Hesthagen i 1927? Denne arten bør da vel finnes flere steder i kommunen?
- *Cuscuta europaea*, neslesnyltetråd: Bare samlet én gang på Havstein i 1973
- *Diphysastrum complanatum*, skogjamne: Ved Jonsvatnet, Bymarka, Strindaåsene, Ramdalen; men ikke samlet etter krigen?
- *Eleocharis mamillata* ssp. *mamillata*, myksivaks: Bare én innsamling fra "Trollabekken" 1948
- *Epilobium anagallidifolium*, dvergmjølke: Bare samlet ved "Gamle Bynesvei" i 1938
- *Epilobium hornemannii*, setermjølke: Bare samlet fra Bymarka i 1972
- *Epipogium aphyllum*, huldreblom: Bare én innsamling fra Høgrotet nær Olavspranget 1952
- *Gentianella amarella*, bittersøte: Flere innsamlinger fra Østhyen, sist i 1977
- *Gentianella campestris*, bakkesøte: Få innsamlinger fra Bymarka, sist på Solemsåsen i 1982
- *Geranium molle*, lodnestorkenebb: Én innsamling fra Skjetlein jordbruksskole i 1968, som tilfeldig ugras?
- *Holcus mollis*, krattlodnegras: Bare én innsamling fra Apoteket 1977
- *Juncus supinus* ssp. *nigritellus*, dysiv: Bare én innsamling fra "Rundheia" 1908
- *Leucorchis albida*, hvitkurle: Mange kjente lokaliteter, men ikke samlet siden krigen
- *Luzula campestris*, markfrytle: Bare én innsamling fra "gården ovenfor vestre Flakkeset" 1968
- *Lycopodiella inundata*, myrkråkefot: Skjelbreia og Rørmyran; sist samlet i 1969
- *Matricaria maritima*, strandbalderbrå: Få innsamlinger fra kommunen; - arten forveksles nok gjerne med vanlig balderbrå, *M. perforata*
- *Mentha arvensis*, åkermynte: Mange kjente lokaliteter i Trondheim, men sist samlet ved Busklein i 1966
- *Monotropa hypopitys* ssp. *hypophegea*, glatt vaniljerot: Bare samlet ved Søreim 1875? (Den andre underarten er langt vanligere i kommunen, selv om den heller ikke synes å være årvisst på alle lokalitetene)
- *Nuphar pumila*, soleinøkkerose: Bare samlet fra Jonsvatnet i 1974
- *Nymphaea alba* ssp. *candida*, kantnøkkerose: Bare en udatert innsamling fra Lianvatnet?
- *Polystichum braunii*, junkerbregne: Leirdal – Mjøset; sist samlet i 1989
- *Pyrola chlorantha*, furuvintergrønn: Angitt fra "Ramdalen, øverst i liene" av Storm 1887: 47
- *Pyrola media*, klokkevintergrønn: Gamle innsamlinger fra Ladehammeren, Jonsvatnet, Steinberget og Lian, senest i 1940
- *Pyrola rotundifolia*, legevintergrønn:

Gamle innsamlinger fra Berg, Steinan, Grilstad, Munkvoll og Kuhaugen, senest i 1934

- *Ranunculus peltatus*, stor vass-soleie: En gammel lokalitet i Nidelva mellom Stavne og Sluppen, og mellom Leirfossene; siste innsamling fra Nydalsdammen i 1948

- *Ranunculus sceleratus*, tiggersoleie: Gamle innsamlinger fra Østbyen, senest fra Nypantjønna 1943 og Lademoen 1918

- *Salix arbuscula*, småvier: "Mellom Tømmerholt og Jonsvatnet ned mot Røstad" (Storm 1887: 45); også kjent fra Devlehavna 1906

- *Salix caprea* ssp. *sericea*, silkeselje: Ikke samlet siden krigen, men kjent fra bl.a "Hovmarka" 1930 og "Høyskoledalen" 1941

- *Sedum annuum*, småbergknapp: Samlet av Gunnerus i 1765, og én gang på Kystad i 1905

- *Stellaria alsine*, bekkestjerneblom: Stene 1906 og Tomsetmyra 1934

- *Subularia aquatica*, sylblad: Flatenvika i Jonsvatnet og Vikelva, men ikke samlet etter krigen?

- *Trifolium arvense*, harekløver: Få innsamlinger; bl.a fra Leinstrand (vest for Stav) og fra Brattøra, men kanskje mest som tilfeldig ugras?

- *Trifolium aureum*, gullkløver: Berg i 1760-åra og Ladehammeren ca 1856-60, kanskje også som tilfeldig ugras?

- *Veronica scutellata*, veikveronika: Samlet ved Haukvatnet 1894 og i "Bymarka" 1972

- *Vicia hirsuta*, tofrøvikke: Ladehammeren, som ugras på jernbanestasjonen og i Domkirkeparken, på Gløshaugen og ved Skansen, men ikke samlet siden 1946

- *Zannichellia palustris*, liten vasskrans: Bare én innsamling fra Leinøra 1978

4. Arter som hittil ikke har vært registrert voksende i Trondheim kommune, men som bør ettersøkes

Artene på denne lista kan vel betraktes som som noe tilfeldig sammensatt. Likevel er det forsøkt å få med arter som har kjente voksesteder i nabokommunene til byen, og arter som er såpass utbredt at de burde kunne la seg registrere også innenfor kommunegrensene. Det er likevel mange eksempler på at relativt overraskende nyfunn dukker opp når man inventerer lite kjente områder, og slike funn kan da sjekkes opp mot den karplantelista som er blitt publisert gjennom de fire seneste numrene av Orebladet for å sjekke om de tidligere har vært kjent fra kommunen.

- *Arabis suecica*, svesnsk skrinneblom

- *Botrychium boreale*, fjellmarinøkkel

- *Conyza canadensis*, hestehamp (som ugras)

- *Juncus stygius*, nøkkesiv

- *Lathyrus odoratus*, blomsterert (som ugras eller som hageflyktning)

- *Luzula sylvatica*, storfrytle

- *Lysimachia vulgaris*, fredløs

- *Malus sylvestris*, villeple

- *Milium effusum*, myskegras

- *Orchis mascula*, vårmarihand

- *Pedicularis palustris* ssp. *palustris*, myrklegg

- *Poa supina*, veirapp

- *Salicornia europaea*, salturt

- *Sanicula europaea*, sanikel

- *Scleranthus annuus*, ettårsrnavel

- *Utricularia ochroleuca*, mellomblærerot

God plantejakt!

Soppåret 2001

Det var det året det var mye sopp i Trøndelag, både matsoppelskere og ”snuskesopp”-samlere var fornøyde Du verden for en eksplosjon av piggsopper, også av de mer uvanlige. Oransjebrunpigg (*Hydnellum aurantiacum*) dekket kvadratmeter på kvadratmeter i rik granskog, den sjeldne fagerbrunpiggen (*Hydnellum geogenium*) med svovelgule pigger dukket opp både her og der, sist funnet i Sør-Trøndelag på 80-tallet, og adskillig lenger nordvest enn den generelle utbredelsen for arten. Det virkelige lekke funnet av børstebrunpigg (*Hydnellum mirabile*) ble gjort på Hoøya ved Steinkjer, ny nordgrense og et langt hopp fra Oslofjordtraktene og sørlandskysten til Rogaland. Ferskenstorpigg (*Sarcodon martioflavus*) er svært sjelden, og funnet i Namdalseid nærmer seg nordgrensen i Overhalla. Den er for øvrig tatt i Bymarka i Trondheim også. Flere funn av gulbrun stor-

pigg (*Sarcodon versipellis*), en annen sjelden art bare bekrefter det store piggsoppåret. Se også rapport fra sopp-ekskursjonen.

Furufåresopp (*Albatrellus subrubescens*) er tatt på ny nordgrense: Hoøya, Steinkjer. Den går med furu og er sjelden, muligens oversett. Porelaget blir oransje ved trykk, mens hos den vanlige fåresoppen (*Albatrellus ovinus*) - granskogsart - blir det gult.

Silkemusserong (*Tricholoma columbetta*) – dukket opp i den ”europaiske” skogen på Lade, men for sikkerhets skyld bør det utvises forsiktighet med måltider av arten, iallfall foreløpig. Funnene fra Nord-Trøndelag er gjort av Else Landsem, de andre står ”Musserongligaen” for. Ligaen møtes hver mandagskveld i soppsesongen.

Marthe Gjestland og Thyra Solem

Minneord

Astri Løken døde plutselig i begynnelsen av april. Hun var sekretær i NBF Trøndelag avd fra 1985 til 1991. Før Astri tok fatt på botanikkstudiet i Trondheim på 1980-tallet, var hun utdannet siv.ing. i kjemi. De siste ti årene etter hovedfaget underviste hun ved Ørnes videregående skole.

Astri gjorde alltid et meget solid og pålitelig arbeid, og hun var en skattet medarbeider i NBF og Salten naturlag. Med tiden hadde hun planer om å flytte tilbake hit til Trøndelag – men slik ble det altså ikke.

Vi lyser fred over hennes minne.

Marthe Gjestland

Ekskursjonsreferater 2001

Fjæreekskursjon.

Djupvika på Lade 22.05.01 kl. 1800 – 2000.

”Den grønne vinteren” var godt i gang og det regnet nesten hele dagen. Dette la nok en demper på oppmøtet; foruten lederne, en botaniker og en zoolog, møtte to personer. Men det var oppholdsregn i to timer, så vi fire hygget oss med å kikke på det som fantes i fjæra av alger og dyr. Kraftig vind et par dager i forveien hadde skyllet opp litt av hvert, og algelisten ble omfattende. Det meste ble bestemt i felt, men noe småtteri ble tatt med for sjekking i mikroskop.

Grønnalger:

vanlig grønnhinne *Monostroma grevillei*
grønnhår *Ulothrix* sp.
havsalat *Ulva lactuca*
liten grønnndott *Spongomorpha aeruginosa*
måsegrønske *Prasiola stipitata*
tarmgrønske *Enteromorpha intestinalis*

Brunalger:

sauetang *Pelvetia canaliculata*
kaurtang *Fucus spiralis*
blæretang *Fucus vesiculosus*
grisetang *Ascophyllum nodosum*
båetang *Fucus distichus* ssp. *anceps*
sagtang *Fucus serratus*
sukkertare *Laminaria saccharina*
fingertare *Laminaria digitata*
perlesli *Pilayella littoralis*
tvinnesli *Spongonema tomentosum*
tanglo *Elachista fucicola*

Rødalger:

fjæreblod *Hildenbrandia rubra*

flatrugl *Phymatolithon lenormandii*
søl *Palmaria palmata*
svartkluft *Furcellaria lumbricalis*
vorteflik *Mastocarpus stellata*
krusflik *Chondrus crispus*
krusblekke *Phyllophora pseudoceranoides*
vanlig rekeklo *Ceramium rubrum*
smalving *Membranoptera alata*
eikeving *Phycodrys rubens*
fagerving *Delesseria sanguinea*
bendelsleipe *Dumontia contorta*
draugfjær *Ptilota gunneri*
tannskåring *Odonthalia dentata*
rødlo *Bonnemaisonia hamifera*
fjærehinne-art, antagelig *Porphyra leucosticta*

Den lille kiselalgen i slekten *Licmophora* vokste tett i tett på det meste, men sees først på mikroskopersstadiet.

Thyra Solem

Soppekursjonen , lørdag 15.09.01

24 forventningsfulle deltagere dro av sted til nærområdet, nemlig Solbergåsen (kbl. 1621 IV, NR 64,26 og 65,26 i hovedsak). Lokaliteten er en del av et større område med skog av høy bonitet og med betydelig artsrikdom, ekskursjonsområdet ligger 200 til 250 m o.h. Det ble funnet mange arter som seg hør og bør i en eldre skog som dette, men soppmycelene hadde nok rukket å bli noe ”slitne” pga den usedvanlig lange sesongen. Utvalget av rødlistearter og sjeldne arter for øvrig begrenset seg til noen få: svarthvit sølvpig (Phellodon

melaleucus) har vært tatt en gang tidligere i Sør-Trøndelag, men med dårlig lokalisering og uvisst status. Beltebrunpig (Hydellum concrescens) har en tidligere lokalitet i Sør-Trøndelag og et par i Nord-Trøndelag (N-grense for denne arten er i Stod). Dessuten kan gulnende slørsopp (*Cortinarius rubicundulus*) nevnes. Den har hatt norsk N-grense i Sør-Trøndelag, men kjennes fra en lokalitet i Vanvikan (Nord-Trøndelag, tvers over fjorden for Trondheim) der skogparsellen den vokste i, ikke lenger eksisterer. Gullkremle (*Russula aurea*) har fått en ny lokalitet innen Trondheim kommune, det er jo gøy å finne den.

Marthe Gjestland, Sigmund Sivertsen og Thyra Solem

Sopputstillingen på Vitenskapsmuseet 16.09.2001.

Dette er et populært tiltak som trakk ca. 100 voksne og en god del ivrige barn. Ekskursjonen, som har som primærformål å hente materiale til utstillingen, bidro med 133 arter av de i alt 231 utstilte. Ellers var det sopp fra Vassfjellet, Stokkan, Bymarka, Lade og Frosta. En egen avdeling med sopp og garnfarging vekker alltid interesse, og i år ble fargesoppen trollrøyksopp *Pisolithus arhizus* demonstrert. Denne arten er ikke påvist i Norge, men var salgsvare på Den internasjonale soppfargingskongressen i Rovaniemi i august i år. For øvrig var det et godt år for fargesopp høsting med mengder av blodrød kanelslørsopp *Cortinarius sanguineus*. Fløyelspluggsopp *Paxillus atrotomentosus* dukket opp på flere lokaliteter, og etter hvert trofaste lerketrær frembrakte gulrandkjuker *Phaeolus schweinitzii*. En usedvanlig rik forekomst

av gråkjuke *Boletopsis leucomelanea* i år fristet til plukking av noen eksemplarer til fargeforsøk.

Marthe Gjestland, Sigmund Sivertsen og Thyra Solem

Vandring i Bymarka søndag 2. september

Tema for turen var bruk av utmarka. Turen ble arrangert i samarbeid med "Byen, Bygdene og kunnskapen". Oppmøte var på Fjellseter Kapell. Derfra gikk vi over Fjells-etermyra og Henriksåsen ned i Skjelbreidalen til Utsætra, og tilbake igjen til Fjellseter. Været var strålende, og turen hadde ca 30 deltakere. Underveis viste Kristen Mo spor etter gammel virksomhet i utmarka, som jernutvinning, kullmiler, torvtak, og gamle veier, og fortalte levende om markas historie. Ingerid Angell-Petersen viste planteliv i skog og myr, og fortalte hvordan myrene tidligere ble brukt til slått.

Barnetur til Lianvannet søndag 9. september

I samarbeid med Trondhjems Turistforening har vi arrangert en høsttur ved Lianvannet. Med 6 barn og 6 voksne var det dårligere deltagelse i år enn i fjor. Det ideelle er 10-15 barn med følge av voksne. Det var også meningen å arrangere en vårtur, men den ble dessverre avlyst. Vi så på bl.a. trær, moser, sopp og bevergnag. Turen ble avsluttet med bål ved bekken som renner ut av Lianvannet. Soppen ble stekt på bålet og gikk ned på høykant. Ungene laget bjørnemosekoster og gikk natursti med spørsmål fra det vi hadde sett på i løpet av dagen. Både barn, voksne og turledere var godt fornøyde, til tross for regnværet.

Ettermiddagstur til Damhaugen og Holstvollen mandag 20. august

Turen hadde som formål å se nærmere på engene ved Damhaugen og Holstvollen. En deltager møtte opp ved bommen i Tømmerdalen, i tillegg til turlederne. Vi gikk først til Damhaugen og deretter til Holstvollen, der vi tok oss en liten kaffepause og botaniserte til det begynte å bli mørkt.

Damhaugen lå under Trolla bruk, og her bodde damvokteren. Plassen ble fraflyttet på 60-tallet, og det var noe dyr her frem til 50-tallet. Damhaugen drives nå som serveringssted av idrettslaget i Trolla. Idrettslaget har lagt mye arbeid i restaurering av husene, og har satt opp benker ute for å gjøre det trivelig for turgåere. Rundt husene blir det nå klippet med plenklipper.

På de arealene som var klippet med plenklipper fant vi:
engsyre *Rumex acetosa*, harerug *Bistorta vivipara*, engsoleie *Ranunculus acris*, krypssoleie *Ranunculus repens*, tepperot *Potentilla erecta*, marikåpe *Alchemilla sp.*, enghumleblom *Geum rivale*, markjordbær *Fragaria vesca*, kvitkløver *Trifolium repens*, firkantperikum *Hypericum maculatum*, skogfiol *Viola riviniana*, myrfiol *Viola palustre*, øyentrøst *Euphrasia sp.*, legeveronica *Veronica officinalis*, små-engkall *Rhinanthus minor*, maria nøkleblom *Primula veris*, smalkjempe *Plantago lanceolata*, blåklokke *Campanula rotundifolia*, blåknapp *Succisa pratense*, rødknapp *Knautia arvensis*, vanlig ryllik *Achillea millefolium*, aurikkelsveve *Hieraceum lactucella*, følblom *Leontodon autumnalis*, prestekrage *Leucanthemum vulgare*, paddesiv *Juncus bufonius*, korn-

starr *Carex panicea*, harestarr *Carex ovalis*, sølvbunke *Deschampsia caespitosa*, engkvein *Agrostis capillaris*, svingel *Festuca sp.*, finnskjegg *Nardus stricta*, gulaks *Athoxanthum odoratum*, engkransemose *Rhytidiadelphus squarrosus* (Dominant), etasjehusmose *Hylocomium splendens*, palmemose *Climacium dendroides*, vanlig bjørnemose *Polytricum commune* og furumose *Pleurozium schreberi*.

På de arealene som ikke var klippet med plenklipper fant noen flere arter. (Ettersom det kunne være vanskelig å kjenne igjen artene på det arealet som klippes er det sannsynlig at noen av disse artene også finnes på det arealet som klippes.) Her fant vi:

stornesle (brennesle) *Urtica dioica*, rød-kløver *Trifolium pratense*, perlevintergrønn *Pyrola minor*, blåkoll *Prunella vulgaris*, nyseryllik *Achillea ptarmica*, hårfrytle *Luzula pillosa*, engfrytle *Luzula multiflora* og bleikstarr *Carex pallescens*.

På en lyngdominert bergknaus fant vi bl.a.: blåbær *Vaccinium myrtillus*, røsslyng *Calluna vulgaris*, smyle *Deschampsia flexuosa* og finnskjegg *Nardus stricta*.

Tradisjonelt har engene vært slått eller beitet, evt. en kombinasjon av slått og beite. Når slått og beite opphører vil engene etter hvert gro igjen med kratt og skog, og artsinventaret vil endres. Dersom vi ønsker å bevare de opprinnelig engartene, må det innføres slått eller beite.

Klipping med gressklipper vil favorisere gressartene, og føre til at arter som blåklokke og prestekrage etter hvert forsvin-

ner. Gjødsling vil i enda større grad favorisere enkelte gressarter på bekostning av de andre engartene. Ved Damhaugen ser det ikke ut til at gressklippingen har ført til at gressklippingen har ført til at arter har forsvunnet i noen særlig grad hittil. Dersom man nå slutter å klippe og i stedet innfører slått en eller to ganger i løpet av sommeren, må man regne med å få tilbake de fine blomsterengene som opprinnelig har vært her, og som vi ser utenfor de klippede arealene. Tidligere var blomsterenger et vanlig innslag i kulturlandskapet vårt. På grunn endringer i jordbruksdriften blir dette et stadig sjeldnere syn. Damhaugen er så heldige å ha et lite areal med slike enger, til glede for de som går på tur her. Vi vil derfor foreslå at man prøver å bevare engene i stedet for å lage gressplen av deler av dem. For at engene skal bevares bør de slås to ganger i løpet av sommeren.

Tveskjeggveronika

Holstvollen er en gammel gård, som ble fraflyttet på 90-tallet. Kommunen overtok eiendommen 1972-73, med tanke på friluftslivet. Husdyrdriften opphørte på 60-tallet. Her er det relativt store arealer med gamle enger, det meste er gjengrodd med kratt og skog. Rundt gården er det likevel et nokså stort areal som er lite gjengrodd. Her finnes noe tørreng, og engene her er mer artsrike enn engene på Damhaugen.

I tillegg til de artene vi fant på Damhaugen fant vi følgende:

grasstjerneblom *Stellaria graminea*, nyresolcie *Ranunculus auricomus*, teiebær *Rubus saxatilis*, bringebær *Rubus idaeus*, tiriltunge *Lotus corniculatus*, skogstorkenebb *Geranium sylvaticum*, karve *Carum carvi*, røsslyng *Calluna vulgaris*,

tyttebær *Vaccinium vitis-idaea*, gulmaure *Galium verum*, kvitmaure *Galium boreale*, jonsokkoll *Ajuga pyramidalis*, tveskjeggveronika *Veronica chamaedrys*, kvitbladtistel *Cirsium helenioides*, løvetann *Taraxacum sp.*, rødsvingel *Festuca rubra*, engrapp *Poa pratensis*, timotei *Phleum pratense* og einerbjørnemose *Polytricum juniperinum*.

Trond Arnesen og Ingerid Angell-Petersen

Ekskursjonsprogram for 2002

Lørdag 4. mai. Velta, Stadsbygd

Naturvernområdet Velta i Rissa kommune har en av de nordligste forekomstene av kusymre i Norge. Vegetasjonen i området har edellauvskogspreget (hassel). Området er trolig det eneste stedet i Norge der kusymre og blåveis opptrer sammen i store mengder. Våren kom tidlig i år, men vi håper vi kan få med oss disse artene og andre vårbloster på denne turen. Vi satser på å kjøre privatbiler, og oppmøte vil være 09.30 ved Vitenskapsmuseet. Ferja går 10.10 fra Flakk, og det er omtrent 15 minutters kjøring inn til lokaliteten etter ferjeturen. Vi regner med å holde på omtrent til klokka 14.00. Påmelding til tlf. 73 59 22 60 innen torsdag 02. mai klokken 15.00.

Leder: Dag-Inge Øien

Torsdag 23. mai. Ettermiddagstur til Loglo

I de sørvendte liene over Loglo på Byneset er det registrert flere varmekrevende arter, men floraen er ikke kjent i detalj. Vi håper på å finne en del vårplanter, men på denne tiden kan det også dukke opp en del forsommerarter. Hvis det er stemning for det kan vi også gå ned til edellauvskogsreservatet nedenfor gården. Vi kjører privatbiler, og oppmøte er 17.30 ved Vitenskapsmuseet. Påmelding til tlf. 73 59 22 60 innen 22.05 klokka 15.00.

Leder: Sigmund Sivertsen

Søndag 2. juni. Barnetur - Oppdagelsestur ved Lianvatnet

I samarbeid med Trondhjems Turistforening (TT) arrangerer vi denne dagen en tur for barna som byr på naturopplevelser med blomster, fugler, vanndyr og det vi ellers måtte finne. Ta med mat og drikke til bål-kosen. Gummistøvler og melsikt trenger du også på denne turen. Beregnet for barn fra 4 til 10 år sammen med foreldre. Oppmøte ved Lian stasjon kl. 11.06 (ankomsttid for trikken). Påmelding til TT på telefon 73 92 42 00 innen 28. mai. Maks. 15 barn.

Ledere: Anne Karin Braathen og Ingerid Angell-Petersen.

Mandag 3. juni. Tur til Børsåsen i Levanger

I samarbeid med Norsk Ornitologisk Forening drar vi til Børsåsen (Borgsåsen) i Levanger. Børsåsen ligger noen få kilometer nord for Levanger sentrum, mellom E6 og fjorden. Området har en interessant flora og fauna, og tema for denne turen er fuglesang og botanikk. Oppmøte ved oppkjørsel til vanntårnet (ved innkjørsel til Østborg gård) klokka 18.00. Anbefalt kjørerute: Ta av vestover fra E6 ved Mule inn på riksveg 774 og kjør ca. en km tilbake mot Levanger sentrum. Sving deretter til høyre (nord) mot Seter og kjør ca. 500 m til et vegkryss, og sving så til høyre igjen. Oppkjørsel til vann-tårnet ligger på venstre side ved denne vegen en drøyt km øst for krysset.

Ledere: Magne Husby og Kristian Hassel.

Søndag 9. juni. Villblomstens dag

Ulike arrangementer vil foregå rundt omkring i landet, turene er annonsert på internett. Botanisk forening vil ha en stand ved Ladestien der folk kan ta seg en pust i bakken og få informasjon om det som vokser og gror rundt oss.

Torsdag 20. juni. Orkidetur til Hølonda

På Hølonda er det en rekke fine orkidelokaliteter med blant annet marisko. Turen går til Reksåsvatnet, Grøtvatnet og muligens Kolbrandstad om tiden strekker til. Vi kjører privatbiler, og oppmøte er 17.30 ved Vitenskapsmuseet. Påmelding til tlf. 73 59 22 60 innen 19.06 klokka 15.00. Vi tar forbehold om at mariskoen blomstrer, men eventuelle endringer i tidspunkt vil annonseres i god tid på nettsidene til botanisk forening.

Leder: Einar Kongshaug

Mandag 15. juli. Sølendet, Røros

Åpen dag med omvisning i Sølendet naturreservat på Brekken. På Sølendet finner vi store rikmyrer med en overdådig blomstring av orkideer som brudespore og lappmarihand. I reservatet drives det aktiv skjøtsel for å hindre gjengroing av de artsrike slåttemyrene. Det vil bli en demonstrasjon av skjøtselsmetodene som brukes. Omvisning av botanikere ved Vitenskapsmuseet. Frammøte 12.00 på parkeringsplassen ved Sølendet naturreservat. Avkjørsel ved brua over Glomma. Beregn tre timers kjøring fra Trondheim.

Juli/august. Forollhogna nasjonalpark

I anledning fjellenes år og opprettelsen av Forollhogna nasjonalpark håper vi å dra på en dagstur til Forollhogna i Midtre Gauldal kommune. Dato og ledere er ikke bestemt enda, men informasjon om turen vil bli lagt ut på nettsidene til foreningen når dette er i orden.

Lørdag 17. august.**Tomset - Estenstadmarka**

Denne dagen møtes vi ved bussholdeplassen «Risvollan Senter» kl. 10.00 (buss nr. 8 fra sentrum), for så å botanisere oss innover i Estenstadmarka. Vi vil se på ulike naturtyper bl.a. løvskog, barskog og myr. Dette er en ekskursjon der vi spesielt inviterer studentene som tar floristikk-kurset på NTNU, men alle er velkomne til å være med.

Ledere: Ingar Pareliussen og Kristian Hassel.

Søndag 25. august. Bymarka

Kulturlandskapsvandring i området Våddan - Skjelbreia - Marka - Iallsetaunet - Frøseth. Oppmøte på parkeringsplassen på Våddan (ca. 1 km fra endeholdeplassen for trikken på Lian) kl. 11.00. Vi går langs gamle stier og ser på natur og kultur. Det blir en lett tur på 8 - 10 km, og vi regner med å være tilbake på parkeringsplassen ca. kl. 15.00. Ta med godt fottøy (gummistøvler) og niste.

Ledere: Kristin Mo og Ingerid Angell-Petersen.

Lørdag 14. september. Soppekursjon

Lokaliteten for soppekursjonen bestemmes først når soppsesongen er i gang. Ring tlf. 73 59 22 60 innen fredag 14. september for påmelding og beskjed om hvor turen går. Frammøte ved Vitenskapsmuseet kl. 09.00. Ekskursjonen arrangeres sammen med Nyttvektstforeningen og Vitenskapsmuseet.

Ledere: Marte Gjestland og Thyra Solem.

**Søndag 15. september kl. 14.00-20.00.
Soppstilling på Vitenskapsmuseet****Søndag 22. september. Barnetur - Høsttur
ved Lianvatnet**

Sammen med Trondhjem Turistforening tar vi nok en tur med barna til Lianvatnet og opplever naturen om høsten med planter og dyr som forbereder seg på vinteren. Ta med mat og drikke til bålkosten. Beregnet på barn fra 4 til 10 år med foreldre. Oppmøte ved Lian stasjon kl. 11.06. Påmelding til TT på telefon 73 92 42 00 innen 17. september. Maks. 15 barn.

Ledere: Anne Karin Braathen og Ingerid Angell-Petersen.

Nok en matsopp gått tapt!

Det hender fra tid til annen; enkelte tidligere spiselige sopp har vist seg å gi forgiftningssymptomer, og det er på plass med advarsler. Et av de seneste eksempler er rødskrub (*Leccinum versipelle*). Og så den da, som har tilhørt de "6 sikre" matsoppene!

Nå har det hendt igjen, enda en av de klassiske lekre matsoppene har vist seg å være farlig. Denne gangen gjelder det riddermusserong (*Tricholoma equestre*, *Tricholoma flavovirens*). Denne soppen viser seg å ha gitt alvorlige, også dødelige, forgiftninger i Frankrike de seinere år. Trond Schumacher har skrevet utførlig om dette i desembernummeret av Blekksoppen

(2001), og det ble også tatt opp på Vintersoppmøtet i februar 2002. Tilgjengelige soppbøker har ennå ikke denne informasjonen, så dette er ment som en generell advarsel. Forgiftningen rammer muskelvev og kalles rhabdomyolose: tverrstripet muskulatur går i oppløsning. En slik giftvirkning fra soppriket er til nå helt ukjent. Giftstoffet, som hittil også er ukjent, er bestandig og tåler koking! Dette lover ikke godt. Og siden spesifikke gifter ofte lar seg gjenfinne hos nær beslektede organismer, er det grunn til å være på vakt mot andre musseronger (*Tricholoma* spp.), iallfall inntil flere undersøkelser er gjort.

Thyra Solem

Referat fra Trøndelagsavdelingens årsmøte 4. mars 2002

Årsmøtepapirene var sendt ut på forhånd.

Kristian Hassel ledet møtet og Bolette Bele ble valgt til referent. Det var 17 frammøtte, en uten stemmerett.

Hovedforeningens saker

1. Godkjenning av innkalling og saksliste

Det var ingen kommentarer til innkallingen og sakslisten.

2. Årsmelding

Årsmeldingen fra hovedforeningen ble godkjent uten kommentarer.

3. Regnskap

Regnskapet fra hovedforeningen ble godkjent uten kommentarer.

4. Fastsettelse av kontingent for 2003

Årsmøtet hadde ingen kommentarer til at de sentrale kontingentsatsene for 2003 forblir slik de er for 2002.

5. Budsjett 2002

Det ble kommentert at man regner med overskridelser i budsjettet. Budsjettet ble godkjent av årsmøtet.

6. Arbeidsplan 2002.

Årsmøtet hadde ingen kommentarer til arbeidsplanen.

7. Forslag til lovendring

Forslaget gjelder endring av § 17 og § 24

Antall stemmer for endring: 14

Antall stemmer mot endring: 1

Ikke avlagt stemme: 1

8. Valg av nytt hovdestyre

Valgkomiteens innstilling til valg av nytt hovedstyre godkjennes. Alle kandidatene ble enstemmig valgt.

Trøndelagsavdelingens saker:

1. Godkjenning av innkalling og saksliste

Ingen kommentarer til innkalling og saksliste

2. Årsmelding

Kristian Hassel presenterte årsmeldingen, og kommenterte økningen i medlemstall fra 2000 til 2001. Oppmøtet har vært bra på medlemsmøtene. Trøndelagsavdelingens deltakelse ved sopp-utstillingen føyes til i årsmeldingen.

3. Regnskap for 2001.

Regnskapet ble presentert av Sunniva Aagaard. Revisorane kommenterte at de reelle utgiftene for Orebladet er kamuflert i administrasjonsutgiftene. Regnskapet ble enstemmig godkjent.

4. Fastsettelse av kontingent for 2003

Det var ingen kommentarer til at kontingenten for 2003 holdes på samme nivå som for 2002.

5. Forslag til arbeidsplan for 2002.

Arbeidsplanen ble gjennomgått av Kristian Hassel. Det kom igjen nye forslag fra årsmøtet. Planene med lokalfloraprojekt konkretiseres.

6. Budsjett 2003.

Budsjettet ble presentert av Sunniva Aagaard. Det er budsjettet med et underskudd på 4500 kr for å realisere planene med et lokalfloraprojekt. For øvrig har foreningen en solid egenkapital. Budsjettet ble godkjent uten øvrige kommentarer.

	Inntekter	Utgifter
Orebladet		10200,00
Kontingent	13 000,00	
Administrasjon		4000,00
Reiser		1500,00
Loddsalg	700,00	
Renter	2000,00	
Annonsering		1000,00
Sopputstilling	500,00	
Lokalfloraprojekt		4000,00
Sum	16 200,00	20 700,00
	(underskudd) 4500,00	

7. Valgkomiteens innstilling til valg Styret

Marte Gjestland, leder, velges for 1 år
Bolette Bele, ikke på valg
Sunniva Aagaard, ikke på valg
Trond Magne Storstad, ikke på valg
Olga Hilmo, velges for 2 år
Egil I. Aune, velges for 2 år

Ekskursjonskomite

Anders Lyngstad, ikke på valg
Kristian Hassel, velges for 1 år
Dag Inge Øien, velges for 2 år
Einar Kongshaug, velges for 2 år

Revisorer

Bodil Willmann, ikke på valg
Per Arild Aarrestad, velges for 2 år

Redaksjonskomite

Arne Jakobsen, redaktør, ikke på valg
Inga E. Bruteig, velges for 2 år
Svein Båtvik, velges for 2 år.

Valgkomite

Asbjørn Moen, ikke på valg
Dagmar Hagen, velges for 2 år

Alle de foreslåtte kandidatene ble enstemmig valgt.

Bolette Bele

Referent

INNHOLD

Artikler

Arne Jakobsen:	
Nye vernevedtak	4

Svein Terje Båtvik:	
Trondheimsfloraen i endring	7

Småstykker, notiser ol.

Marthe Gjestland og Thyra Solem:	
Soppåret 2001	16

Thyra Solem:	
Nok en matsopp gått tapt	23

Foreningsstoff

Ekskursjonsreferater 2001	17
Ekskursjonsprogram for 2002	21
Referat fra Trøndelagsavdelingens årsmøte 4. mars 2002	24
Møteprogram for høsten 2001	28

STOFF TIL NESTE NUMMER AV OREBLADET

For at bladet skal fortsette å gi en presentasjon av plantelivet i Trøndelag, må alle som har noe å bidra med ta kontakt med redaksjonen. Det kan dreie seg om nærmest hva som helst av botanisk stoff med tilknytning til vårt område - små og større artikler, notiser om interessante funn, foto, tips om ekskursjonsområder og ideer til aktiviteter i Trøndelagsavdelingen av NBF kan være noen eksempler.

Olav Dahle Svanholm
Bugges vei 6B
7051 Trondheim

Returadresse:

Norsk Botanisk Forening
Vitenskapsmuseet
Institutt for naturhistorie
Erling Skakkes gt. 47A
7491 Trondheim

Møteprogram for høsten 2002

Alle møtene starter kl. 19⁰⁰, og foredragene etterfølges av ei enkel servering og sosialt samvær. Møtene holdes i Trondheim, og møtestedet er Vitenskapsmuseet, i auditoriet i Suhmhuset, Elvegata 6 (samme hus som Middelalderutstillinga; inngang til museets gårds plass enten fra Elvegata eller fra Gunnerus' gate).

Mandag 7. oktober

Trygve Devold Kjellsen: *Kjøttetende planter, med vekt på soldogg.*

Trygve tok hovedfagseksamen i 2001 med en oppgave om «Analyser av fyto kjemi og vekst hos ville og kultiverte soldoggplanter». Han er nå forskningsassistent ved Allforsk Biologi (Plantebiosenteret på Dragvoll).

Under kaffen vil Bodil Wilmann ta oss med på besøk til to øyer utenfor Auckland i Ny-Zealand.

Mandag 4. november

Hege Hovd: *Vegetasjonen i eng- og åkerkantsoner i Stjørdal.*

Hege har undersøkt hvilke skjøtelsesfaktorer som påvirker artsinnholdet i kantsonene langs åker og eng. Hun har sett spesielt på virkningen av driften av tilgrensende arealer. Hege er stipendiat ved Planteforsk Kvithamar forsknings senter i Stjørdal.

Under kaffen vil Terje Klokk vise lysbilder av planter og vegetasjon fra Argentina til Alaska.

Mandag 2. desember

Jan-Erik Andersen: *Orientering om vern av Forollhogna nasjonalpark.*

Jan-Erik er førstekonsulent ved Miljøvern avd. hos Fylkesmannen i Sør-Trøndelag som har direkte forvaltningsansvar for alle områder vernet etter naturvernloven. Regjeringa vedtok i statsråd i desember 2001 vern av Forollhogna nasjonalpark i Sør-Trøndelag og Hedmark fylke. Dermed fikk Norge sin 19. nasjonalpark. Det var ti år siden forrige gang landet fikk en ny nasjonalpark. Bl.a. med bakgrunn i dette vil Jan-Erik orientere om forvaltninga sitt arbeid med denne saka og andre nasjonalparker i Sør-Trøndelag.

Under kaffen vil Arne Jakobsen vise lysbilder som gir botaniske glimt fra Forollhogna.